

3/2010

KNIŽNÍ ZNAČKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

NAŠI LETOŠNÍ JUBILANTI III. část

PŘÍRODOVĚDECKÁ ILUSTRACE A GRAFIKA VLASTY MATOUŠOVÉ

Celý svůj život trávím uprostřed krásné přírody Českého ráje – kraje, který inspiroval a inspiruje řadu českých výtvarných umělců. Mým úkolem, a mohu říci, že milým, je znovu vám připomenout jednu z osobností tohoto kraje – malířku, grafičku a ilustrátorku Vlastu Matoušovou z Turnova.

Motýli, můry, brouci a larvy pronikli zásluhou Vlasty Matoušové do poklidného světa exlibris. Věrné kresby hmyzu, mocného vládce naší planety Země, snad připomenou nadmíru sebevědomým lidem, že bez hmyzu by zanikl život na Zemi a že hmyz bude nadále vládnout Zemi po zániku lidské civilizace. Pojmenování jejích děl zní téměř jak názvy básní a vyjadřují její okouzlení hmyzím světem: Zubokřídlec, Svatební pavučina, Zátíší s listy a křídly motýlů.

V souvislosti s výstavou grafiky a kreseb Vlasty Matoušové ve Vrchlabí v roce 2004 jsme se dozvěděli, jak vlastně autorka k zobrazování hmyzu dospěla: „Jako studentka Střední uměleckoprůmyslové školy v Železném Brodě v ateliéru tvorby a výroby skleněných figurek jsem dostala za úkol udělat návrhy zvířátek. Na škole byl zaběhnutý stereotyp, že se dělají ptáčci a jeřínci. Mně přišlo, že bych už asi nic nového nevymyslela. Ve stejnou dobu se mi dostal do ru-

kou obrazový atlas hmyzu a já si začala více všimnout hmyzu i v normálním životě. Vzpomínám si, jak jsme jezdili do Pasek nad Jizerou k babičce. Tam toho hmyzu bylo více než ve městě. Hmyz je velice tvarově a výtvarně zajímavý. Říkám, že je to nevyčerpatelný zdroj inspirace.“

Vlasta Matoušová, C4, 2007

Pro tvorbu exlibris využívá V. Matoušová techniku suché jehly a leptu s jemnou, detailní kresbou. Její tvorba exlibris není početná, je spíše vzácná. Hmyz a všelijaká drobná zvířata nemohou ve sběratelském zájmu vítězit např. nad ženským aktem. První soupis exlibris V. Matoušové jsem zpracoval v roce 1999 (Knižní značka 2/1999) a v současné době jsem soupis aktualizoval a je v něm uvedeno 34 položek, z nichž některé patří členům našeho spolku. Tato exlibris jsou vždy plnohodnotnou součástí výstav autorky.

Vlasta Matoušová se narodila 16. 7. 1955 v Turnově. Jejím otcem byl Dalibor Matouš (1925-1992), významný český malíř, žák Emila Filly. Vystudovala v letech 1970-1974

Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě. Je členkou Unie výtvarných umělců. Věnuje se přírodovědné ilustraci a rovněž v její volné tvorbě převažuje entomologická tematika. Žije a pracuje v Turnově. Vytváří jemné pérové kresby tuší doplněné akvarelem. Vlasta Ma-

Vlasta Matoušová, C4, 2009

toušová je vyhledávanou ilustrátorkou populárně naučných a vědeckých publikací. Pro knihu Václava Větvíčky: *The Illustrated Book of Trees and Shrubs* (Ilustrovaná kniha stromů a keřů), Artia, Praha 1984, vytvořila 560 ilustrací. Následovaly další tituly, např.: Jaromír Pokorný: *Stromy*. Aventinum Praha 1990 (ilustrace s Milenou Konečnou); J. Čihař, J. Dobrovský, P. Harcuba, H. Kholová: *Freude an Tieren*. Aventinum Praha 1994 (oddíl bezobratlů); Václav Větvíčka: *Okrasné keře*. BRIO Praha, 1995; Samuel Burian: *Popínavé rostliny*. BRIO Praha 1997; Vladimír Bejček: *Toulky po horách*. BRIO Praha 1998 (oddíl bezobratlů a dřeviny); Václav Větvíčka: *Evropské stromy*. Aventinum Praha 2004 (4. vydání, ilustrace s J. Magetem a A. Skoumalovou). Věnuje se rovněž ilustracím pro časopisy s přírodovědeckým zaměřením.

Za své ilustrace získala několik mezinárodních ocenění, např. v roce 1989 na Trienále akvarelu v Lučenci na Slovensku, v roce 1998 na *The First World Small Printings and Exlibris Works Exhibition* v Pekingu v Číně, v roce 1999 na *Bienále knižného umenia* v Martine na Slovensku a v roce 2004 na *Rokycanském bienále grafiky*. Nakladatelsky se podílela na vydání monografie svého otce: Eva Petrová: *Dalibor Matouš – výtvarné dílo. Malíř a Sestry spánku*. 2003.

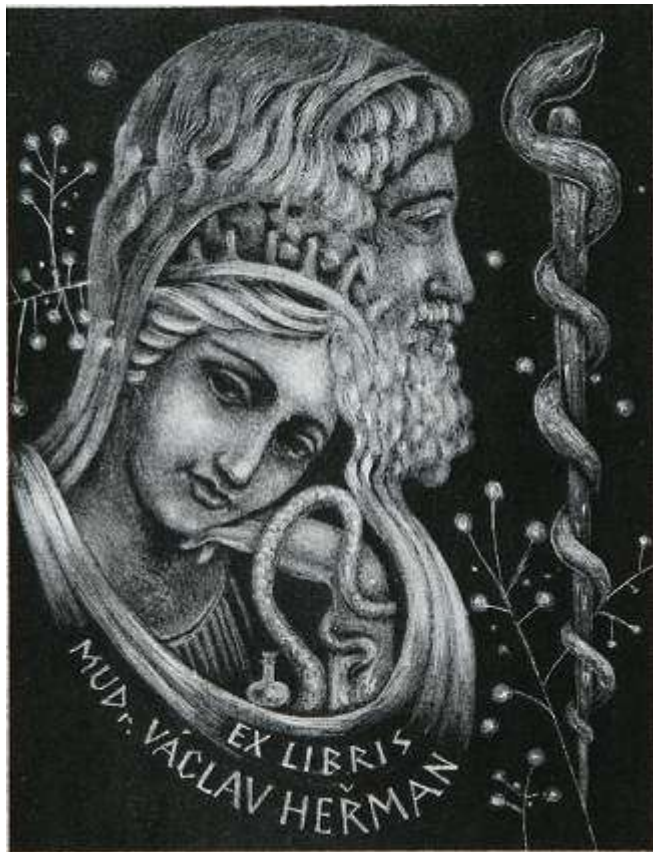
Já sám obdivuji již řadu let její fantazii i precizní umělecké a řemeslné zpracování jejích grafik a těším se na další nová díla, třeba i s náměty z našeho kraje. Přeji Vlastě Matoušové tvůrčí sílu, úspěchy v ilustrační tvorbě a zájem sběratelů exlibris.

Adresa autorky: 28. října 807, 511 01 Turnov 1.

Ladislav Bjaček

JANĚ ONDRUŠOVÉ WÜNSCHOVÉ K NAROZENINÁM

Je tomu již osm let (Knižní značka 2/2002), co jsem představil Janu Ondrušovou jako výtvarnici – terapeutku na psychiatrické klinice v Brně-Bohunicích, jako pedagožku na soukromém gymnáziu v Brně a hlavně jako autorku litografických exlibris. Byla mi blízká hlavně svým tematickým zaměřením na lidskou duši, na postavy,

Jana Ondrušová Wünschová, L3, 2002

vy, které se spolu s přírodou stávají součástí jediného kosmu.

V posledních létech zdárně pokračuje ve své činnosti pedagogické (vychovává již 18. rok na Gymnáziu P. Křížkovského s uměleckou profilací) i výtvarné. Vytvořila dalších asi 20 exlibris i novoročenek. Sama popisuje svou techniku škrábané litografie do syrského asfaltu: „Jsou to dnes poměrně vzácné ruční tisky přímo z kamene na papír, před každým tiskem se šestkrát kámen navaluje barvou, což u kontrapresového stroje v pražské dílně není možné vytvořit. Tiskne je známý brněnský tiskař Jiří Závodník.“ Hlavně se však zúčastnila 17. Mezinárodní přehlídky exlibris v Sint-Niklaas v roce 2009, kde z 1015 zaslaných prací (447 autorů ze 47 zemí) byla vybrána asi stovka pro vystavení, mezi nimi i autorčino exlibris pro PhDr. Marii Vacovou a bylo otištěno v katalogu.

Výstavu obeslalo celkem 10 českých autorů, z nichž pouze dva další byli vybráni pro zveřejnění.

Připomeňme též její v poslední době četné ilustrace dětských knih (V. Borská – Skřítek Hospodářík, I. Mikovcová – Kočko-myší povídaní, T. Janečková – Terezčiny pohádky, M. Buřilová – Pohádky, T. Eichlerová – Pohádky z nebe aj.).

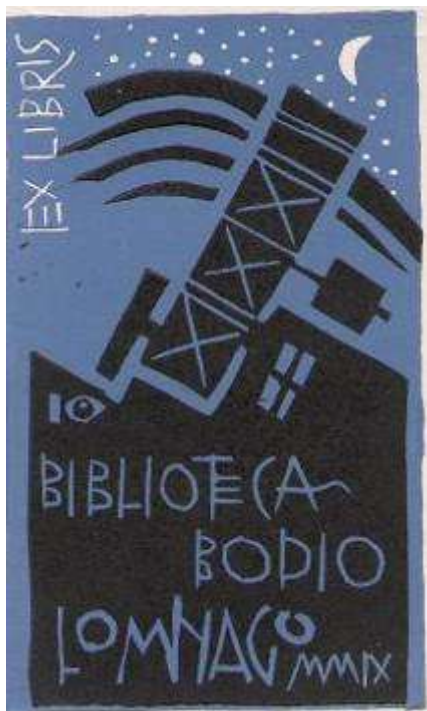
Letos 18. 7. 2010 oslavila Jana Ondrušová Wünschová své sedmdesátiny. Omlouvám se, že zmiňuji přesně její věk. Jana Ondrušová se totiž v žádném případě na svá léta necítí, těší se dobrému zdraví a svůj život v milovaných Bílovicích, kraji Lišky Bystroušky, naplňuje prací, která jí dává hluboký smysl. Především však rozdáva radost všem, kteří její dílo obdivují a mají rádi, všem, kteří umějí ocenit snahy o propojení světa hmotného a duchovního prostřednictvím výtvarného projevu.

Přejeme jí i nadále dobré zdraví, mnoho inspirace pro její práci, kterou nachází jak v okolní přírodě, tak u skutečně pravdivého zdroje - tam hluboko uvnitř v sobě.

Adresa autorky: Teperova 531, 664 01 Bílovice nad Svitavou.

Aleš Nevečeřal

PROF. ARPAD ŠALAMON OSMDESÁTILETÝ

Arpad Šalamon, X3/2, 2009

Slovinský malíř, grafik a pedagog Arpad Šalamon (*7. 9. 1930 Subotica), absolvent Pedagogické akademie v Lublani se dožil v plné tvůrčí síle osmdesáti let. Stále se s úspěchem zúčastňuje exlibristických soutěží a často jsou jeho práce oceňovány. Vytváří mistrovské linoryty. V černobílé zkratce dokáže dokonale vystihnout téma a vytvořit dynamicky zajímavé a neotřelé zobrazení. Jeho práce nijak nevybočují z původního poslání exlibris, tj. knižní značky. Utrzuje nás v tom, že současné knižní značky mohou sloužit k označování vlastníka knih, aniž bychom slevovali z jejich vysoké umělecké hodnoty a sběratelské zajímavosti.

Členem SSPE je od roku 2006. Přejeme Arpadu Šalamonovi neutuchající tvůrčí zanícení a těšíme se na jeho další exlibris.

Adresa autora: Aškerčeva 4, SLO-3210 Konjice, Slovinsko.

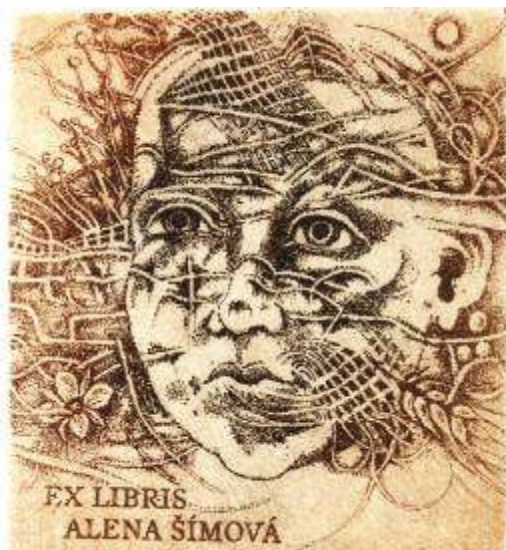
Jan Langhammer

NĚKTEŘÍ MUŽI NESTÁRNOU

(k sedmdesátinám Zdeňka Šímy)

Vzpomínáte si na starou dobrou veselohru s Hugo Haasem v hlavní roli? Ano, nesla podobný titul jako název mého fejetonu či článku. Dovoluji si oponovat. Zním mnoho mladých starců, zmožených neřestmi či nemocemi, ale znám i muže, kterých se věk nějak nedotýká. A tak jsem upravil název filmu Muži nestárnou na pravdivější větu „někteří muži nestárnou“. Patří k nim i letošní oslavenec Ing. Zdeněk Šíma, narozený 12. 10. 1940 v Praze.

Známe se dobrých dvacet nebo pětadvacet let, ale na tom vlastně příliš nezáleží, podstatné je, že ten člověk, muž, chlap, sběratel, kamarád se nemění, nestárne. Vezmeme-li to od hlavy, tak má pořád dost vlasů, veselou tvář, trošičku šibalské oči, masivní nos a laskavý hlas. Krk přeskočím, a tak následuje vyvinutá hrud' až kamsi ke kyčlům. Vpředu trochu mužnější, chlapácká, ale setrvalá postava. Nohy se pohybují volně, velikost bot nezměnil a tak mám pravdu! Vůbec se za

Jan Kavan, C3, 2005

to dlouhé pětadvacetileté období nezměnil, je stále fešák, ale o tom by mohla lépe vyprávět jeho žena Alenka, či sběratelky, které ho poznaly na sjezdech, nebo návštěvnice výstav v Kladně, Mělníce a tu i onde, které s přehledem a inteligentně zahajoval.

Kromě toho že nestárne, neustále sbírá, vyměňuje krásné listky od vynikajících umělců, ale to ví každý, kdo se Zdeňkem mění. Sbírá, tiskne přátelům umělcům na své satinýrce, zahajuje výstavy a vydává příležitostné tisky, o které je mezi sběrateli veliký zájem. Ten, kdo se pokusil tisknout, mi dá za pravdu, že vytisknout dokonale lept, barevný lept či suchou jehlu není jednoduché. Mluvím ze zkušenosti: kdysi jsem zkusil tisknout s přítelem malířem a grafikem Janem Součkem a nějak nám to spolu

Jan Otava, C3, 2009

Mohl bych napsat velikou chválu jeho lidských vlastností, povahy, která se diametrálně liší od mojí (já choleric, on klid'as), ale proč? Kdo Zdeňka zná, ví svoje, a stejně už chystá gratulaci, grafiku či lahvinku, aby s ním mohl sedmdesátku oslavit, a tak jen prozradím, že spolu s přítelem Ing. Gabrielem Slanicayem dokončují k jejich „kulatinám“ krásný soubor grafických listů a sběratelé se mají opět na co těšit.

Vše dobré za všechny kamarády přeje Karel Žižkovský

nešlo. Papíry jsme řádně natrhali, to ano, důkladně navlhčili a nechali odpočinout, pak jsme natřeli patřičnou desku barvou, vytřeli organtýnem i dlaní, položili na desku mašiny, opatrně přiložili papír, filc, zatočili klikou a: jednou se nám papír shrnul, jindy na papíře byly podivné šmouhy, tisk byl prašivý či šedivý. A tak Honza zavelel: „Dnes se nám do toho plete skřítek škodiblík tiskařský; necháme toho a dáme si za rohem ve vinárně dvojku červeného!“ Šli jsme a já přestal tisknout.

Zdeněk Šíma nepřestal, vytrval, překonal „potíže růstu“, jak říkala strana a vláda, zkoušel a ejhle: jde mu to, a jak! Škoda, že po tom marodění ještě odpočívá a jen tak zlehýnka mašinu osahává, hladí a pomaloučku roztáčí kliku. Ale on začne, je houževnatý, pilný a umělci i my sběratelé čekáme. Tak ke stroji, milý nestárnoucí kamaráde!

OTÁZKY PRO JIŘÍHO NEUWIRTA

Jiřího Neuwirta (*1948) není jistě potřeba sběratelům exlibris dlouze představovat. Na svém kontě má nejedno ocenění za exlibris. Nahlédněme ale trochu „pod pokličku“ jeho tvorby.

Která výtvarná éra je Vaší srdeční záležitostí? A našel by se i nějaký konkrétní autor, který Vás inspiroval nebo stále inspiruje?

Z takzvaných velkých epoch výtvarného umění je to především gotika. Její vypjatá emocionálnost, čistota ducha i výtvarného projevu. Kdo viděl například Krumlovskou Madonu (Krumauer Madonna) ve vídeňském Kunsthistorickém muzeu ví, co mám na mysli. Pak to jsou katedrály, které mě vždy uchvacují magií svého ge-

Jiří Neuwirt, C3, 2007

nia loci a vzepjetím prostoru k universu. Bohužel asi tu nejtajemnější, a to katedrálu v Chartres, se mi ještě nepodařilo navštívit. Vždy mne rozechvívá tajemný a již poněkud omšelý lesk zlatení středověkých obrazů v benátské Gallerie dell'Accademia, iluminace rukopisů kreslených mnichy ve skriptoriích tichých klášterů v odloučení od ruchu světa. A nemůžu zapomenout na dvě konkrétní jména, která již sice plně nespádají do tohoto období, duchovně z něj však vycházejí a čerpají. Je to protec všech surrealistických snažení, dodnes plně nepochopený a tajemný Hieronymus Bosch a Petr Breugel, básník "prózy života".

Z období nám mnohem bližšího, a to přelomu devatenáctého a dvacátého století, jsou mi blízcí básníci štětce a barev. Mezi ně řadím Paula Klee, Marca Chagalla, Joana Miroa, H. Toulouse-Lautreca, Chaima Soutina a další. Ze sochařů jsou to především Hans Arp, Au-

guste Rodin, Aristide Maillol, Alberto Giacometti a Lucio Fontana.

Je poněkud paradoxní, že mou, nedá se říci inspirací, ale jakýmsi prvním zamýšlením nad cestou a hledáním v umělecké práci, byl článek s reprodukcemi obrazů schizofrenických pacientů psychiatrické kliniky ve Švýcarsku, kde se mě velmi dotkla jak čistá hrůza, tak výtrysky radosti čišící z těchto artefaktů zcela výtvarně nepoučených lidí.

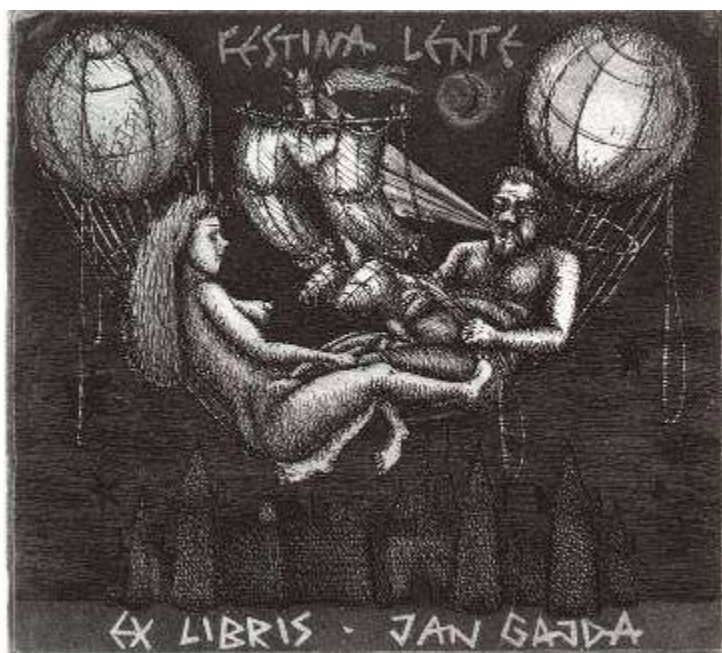
Jaké podněty Vás inspirují k novým nápadům? Máte nějaká témata, která tvoříte raději než ta ostatní?

Někdo řekl, že malíř maluje neustále jeden obraz. Může ho vytvářet formálně stejnými prostředky nebo, při pátrání po duchovní podstatě práce, může být forma jiná. Obraz je přesto kontinuálně součástí jeho tvorby.

Mým tématem je člověk, formovaný a někdy přetvářený prostředím jej obklopujícím. Dá se říci, že pro mne je myšlenka nosnou záležitostí grafického listu nebo obrazu a forma je volená jako prostředek k umocnění myšlenky. Vedle mého hlavního tématu, spíše jako koníček, mě již dlouhodobě zajímají dřevěné kostelíky v regionu severní Moravy a Slezska. Podílel jsem se na vydání kalendáře s touto tematikou pod názvem Modlitba dřeva.

Můžete přiblížit, jak u Vás vypadá zrod grafického listu? Jde o čistě spontánní proces, nebo celý námět podržujete již dříve vytyčené myšlence? Pokud ano, jak tuto myšlenku utváříte? Máte o její podobě jasnou představu od začátku, nebo se podoba rodí až během skicování a rozkreslování?

Mé grafické listy i obrazy předchází prakticky vždy kresba, která po jistém uležení projde fází kresebných úprav a hledání výrazu. Posléze je přenesena na desku a realizována. Nedá se říci, že by šlo o spontánní proces, spíše o nějakou formu těhotenství, kdy myšlenka může být nošená i několik měsíců, než je realizována. Při provedení desky mnohdy dochází ke změnám, ale spíše technického charakteru. Rád pracuji technikou leptu doplňovaného akvatintou a kombinací dalších technik.

Jiří Neuwirt, C3+C5, 2006

Po dlouhou dobu jste vyučoval na Střední umělecké škole v Ostravě. Jak to z Vašeho pohledu vypadá s novou generací mladých grafiků a jejich zájmem o exlibris? Jakou má exlibris podle Vás budoucnost?

Obávám se, že exlibris má budoucnost pouze v rámci sběratelských aktivit a s nimi spojených soutěží a výstav, pokud se udrží sběratelský zájem a najdou se noví mladí sběratelé a tvůrci.

S knihou si už exlibris prakticky spojuje málokdo. V období laciné a snadno dostupné knihy lidé necítí potřebu si knihu označit svým exlibris, které je mnohdy

dražší než kniha sama. Takže exlibris svou původní funkci prakticky ztratilo. Vzhledem k tomu, že nová nastupující generace vyučujících na uměleckých školách se nevěnuje klasickým grafickým technikám ani exlibris, nevidím budoucnost v tomto oboru příliš nadějně. Doufám však, že se mýlím a dojde na slova starého rabína "vše je jinak".

A na závěr obligátní dotaz - Jaké jsou Vaše plány v blízké budoucnosti?

Co se týče Vašeho dotazu na plány do budoucna, je odpověď poměrně prostá. Pokud možno přežít v takové kondici, abych udržel myšlenku, moč a grafické nástroje v rukou a spáchal ještě mnoho grafických listů.

Jiřího Neuwirta se ptal Miroslav Hlinka v květnu 2010

JAN HLADÍK - ÚVAHY O ŽIVOTĚ A DÍLE

Jan Hladík, C4, 1993

Zdá se mi, že naše postmoderní současnost, vedle potřeby rychle střídat stále nové a nové nápady – tendence, má také sklon obracet se k minulosti a hledat tam zdroje tvořivosti. Také jsem se ponořil do své minulosti a vybral jsem kresby a obrazy z padesátých až sedmdesátých let minulého století. Byly celá léta uskladněny v kumbále na půdě, potřebovaly vyčistit a znovu napnout na blin-drámy. Můj přítel, dr. Jan Tomeš, sledoval moji výtvarnou činnost již od šedesátých let, zasvěceně o ní psal a také zahajoval moje výstavy tapiserií a grafiky. Přál si, abych obrazy zdokumentoval a vyfotografoval. Následně to byl citlivý odborník, nedávno zesnulý dr. Antonín Hartmann, který mé obrazy uspořádal se zvláštním zaujetím pro jejich ranou fázi.

V letech 1942-1944 jsem studoval na Státní grafické škole v Praze u profesorů Jaroslava Vodrážky a Karla Müllera. Tito dva byli pro nás žáky oporou nejen v odborné výuce. Naučili nás mnoho. Byl to hlavně jejich lidský přístup, který nás podržel v té době kruté perzekuce za dru-

hé světové války. Josef Čapek a Emil Filla byli uvězněni v koncentračním táboře, spisovatel Vladislav Vančura byl popraven. Konaly se popravy českých občanů a celé rodiny židovského původu byly likvidovány v plynových komorách.

A přes to zlo nás profesor Vodrážka posílal do knihovny Uměleckoprůmyslového muzea, kde nám ochotně půjčovali publikace moderního i starého umění, časopisy Volné směry, Život atd. Měl jsem dokonce to štěstí být ve třídě se spolužáky Václavem Sivkem, Vladimírem Fukou, Mikulášem Medkem. Náš věk se tehdy pohyboval mezi patnácti a osmnácti lety.

V roce 1944 mě překvapil Mikuláš Medek. Přinesl mi z domova velkou monografii Bohumila Kubišty. Já se do Kubištova díla zamiloval. Fascinovala mě možnost poznat a proniknout do smyslu kubistické tvorby, do kompoziční konstrukce obrazu, do způsobu užití kontrastů a valéry. Ale nejprve ze všeho jsem si uvědomil, že podstata kubistických obrazů je v síle výrazu talentu. Začal jsem se zabývat tvůrci kubismu: P. Picassem, G. Braquem, E. Fillou, A. Procházkou.

Pod vlivem těchto umělců jsem tvořil kubistické kresby a následně je převáděl do leptů i linorytů. V letech 1945-1946 jsem maloval řadu kubistických obrazů. Stopy této lekce provázejí mou tvorbu dodnes.

V roce 1947 jsem se účastnil studentského zájezdu do Paříže. Poprvé jsem se setkal s nejvýznamnějšími obrazy tvůrců moderního i starého umění vystavenými ve státních sbírkách. Současně zde probíhala mezinárodní výstava surrealismu za účasti čtyř českých umělců (Toyen, J. Štyrský, J. Šíma, J. Heisler).

Byl jsem tím tak zasažen, že jsem si přál, ba přímo potřeboval se vrátit následující rok do pařížských muzeí. Nastal však komunistický převrat, hranice naší země se uzavřely. Propojení s evropskou kulturou bylo přerušeno. Moderní umění bylo označeno za formalismus, za nepřátelský výplod západního imperialismu. Byli jsme odříznuti od západní, tehdy současné kultury a vystaveni pokleslému socialistickému realismu maleb ze Sovětského svazu. V této tísnivé, pro mě nepochopitelné době mě každou noc pronásledovaly opakující se sny. Bloudil jsem ve snu po ulicích Paříže a nemohl najít cestu k obrazům, které jsem měl rád.

V roce 1950 jsem ukončil Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze absolventskou zkouškou. Šlo hlavně o kresby a textilní návrhy realizované technikou sítotisku (filmtisku). Na podzim toho roku jsem narukoval na povinnou vojenskou

Jan Hladík, C3, 1945

službu a krátce nato byl deportován a internován do pracovního lágru PTP. Po dvou letech jsem byl propuštěn s cejchem třídního nepřítele. Začátky mé další výtvarné činnosti byly složité, ztratil jsem iluze o své budoucnosti, o představě navázat na svoji minulou tvorbu. Koncem padesátých let jsem se věnoval kresbě, grafice a také olejomalbě. Dokonce jsem získal možnost ilustrovat několik knih.

V roce 1957 jsem se vrátil k textilu a pracoval na návrzích dekoračních textilií. První tapiserii jsem utkal v roce 1959. Objevil jsem techniku tkaní jako způsob vyjadřování, který mi velice vyhovoval a stal se potom hlavním prostředkem mého výtvarného projevu. Jako bych znovu našel ztracenou půdu pod nohama a mohl navazovat na původní východiska.

Průběžně s tkaním vznikaly moje obrazy, grafika a monotypy. Staly se zázemím a možností v krátkém čase uskutečnit mé představy. Byly inspirací pro řadu tapiserií. Stvořit autorsky tkanou tapiserii trvá i několik měsíců. Obrazy a kresby, které jsem vedle tkaní tapiserií maloval, byly mým osobním problémem, mou laboratoří i experimentem. Téměř jsem je nevystavoval a vůbec neprodával.

Jan Hladík, Velká hlava, C4, 2007

Ještě chci říci, že setkání s celým spektrem směrů moderního umění mě silně ovlivnilo. Magicky na mě působí právě ten duchovní přesah jednotlivých individualit. Uvědomuji si stále znovu, že podstata tvorby tehdejších i dnešních umělců byla, je a stále bude v jedinečnosti jejich talentu a ve schopnosti proměnit hmotu výrazových prostředků do metafyzické působnosti a tím umožnit, aby do díla vstoupil život.

Můj obdiv k dílům starých mistrů i obrazům moderního umění mě provází dodnes; potřebuji se s nimi setkávat a nechat je ke mně promlouvat.

Jan Hladík, květen 2007 při příležitosti výstavy

Je vždy zajímavé, když výtvarník dá nahlédnout do své duše. Jak prostě je zde vyjádřen výtvarný život a lidský osud Jana Hladíka, malíře, grafika, tvůrce tapiserií. Návštěvníci Galerie HOLLAR měli možnost seznámit se s jeho grafickou tvorbou v roce 2009 (viz Knižní značka 1/2009, s. 13-14). Připomeňme, že Jan Hladík se narodil 21. května 1927 v Praze.

Lgh

POZNÁVÁME NOVÉ AUTORY

Většinou se s novými autory setkávám na sjezdech sběratelů, ale tentokrát jsem se s jedním setkal v ulici, kde bydlím, když tlačil kočárek se svým malým synem. Ano, **Miroslav Hlinka**, ročník 1980, původem z Vrbná pod Pradědem, absolvent Střední umělecké školy v Ostravě, nový člen SSPE, posílil řady pardubických milovníků grafiky. Po absolvování školy ho živily reklamní agentury v Brně, později v Praze a nyní se spolu s manželkou a malým synem přestěhoval do Pardubic zejména kvůli bydlení a výchově syna.

Přes hektické pracovní nasazení při práci v reklamních agenturách nezapomíná Mirek Hlinka na výtvarnou tvorbu. Vytvořil řadu propracovaných ilustrací (propisovací tužkou!) pro fantasy hru

Dračí Doupě+ (Bestiář Drd+) i další ilustrace pro děti. Také se občas spolu s přáteli věnuje malbě. Ale v posledních dvou letech se mu opět zastesklo po grafice, kterou ho na střední umělecké škole učil nám sběratelům dobře známý Jiří Neuwirt. A od něho také získal podnět k tvorbě exlibris. Mirek v poslední době vytvořil několik menších linorytů a mezzotint a také se postavil na startovní čáru v tvorbě exlibris. Jeho práce se objevily již vloni na výstavě Žatva slovenského a českého exlibris 2008, letos se stal členem SSPE a na letošní Žni 2009 vystavuje zajímavé mezzotinty. Exlibris tvořil zatím pro soutěže, pro rodinné příslušníky a své kamarády, ale už jsou hotové první výtisky jeho exlibris, které se objeví mezi sběrateli. K dnešnímu dni má na kontě 14 exlibris a doufejme, že počet bude narůstat a získá příznivce mezi sběrateli.

Poznal jsem ho teprve před několika dny, ale působí na mne dojmem trpělivého a cílevědomého tvůrce, který se chce realizovat jak výtvarným nápadem, tak solidně odvedenou grafickou prací. Nakonec asi každý z nás ví, že mezzotinta se úspěšně ošidit nedá. Můžeme se těšit, že až si Mirek zařídí v domě ateliér, mezi grafické techniky přibude lept a akvatinta a budou přibývat i pěkná exlibris pro sběratele. Jeho práce můžete vidět na internetových stránkách www.miroslavhlinka.cz.

Zdeněk Řehák

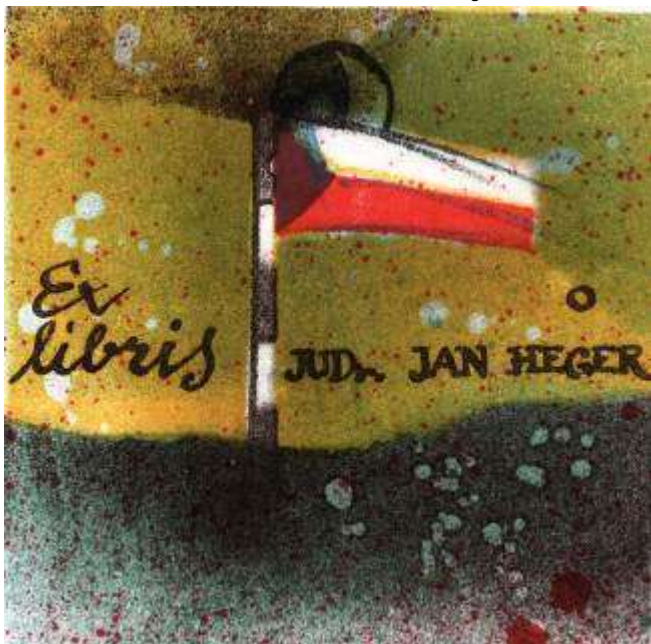
Miroslav Hlinka, C7, 2009

MALÍŘ A GRAFIK STANISLAV KULDA

Pan Ing. Jan Langhammer mě požádal, abych napsal krátký článek o malíři a grafikovi Stanislavu Kuldovi pro Knižní značku. Takové žádosti nelze nevyhovět

nejen proto, že žadatel je vlídný a mně milý člověk, který byl jedním z prvních, kdo ovlivnil můj náhled a názor na činnost a smysl spolku, jehož jsem se stal před lety členem, ale také proto, že mám Stanislava Kuldu rád.

Se Stanislavem Kuldou jsem se seznámil při své druhé účasti na spolkovém

Stanislav Kulda, L1/b, 1999

sjezdu v Chrudimi. Bloudil jsem tehdy jako začínající, zcela nezkušený a nevědomý sběratel (obávám se, že od té doby se mnoho nezměnilo) mezi stoly obloženými knižními lístky nebývalé pestrosti, krásy a množství. Chvillemi u vytržení, chvillemi v depresi nad těmi vystavenými lístky jsem usilovně přemýšlel, kolik vyměním ze svých prvních exlibris od Jaroslava Klápštěho a s kým. Šlo to ale nebývale dobře, záhy bylo hotovo. Pak jsem si všiml chlapíka, který nic nesháněl, nenabízel ani s nikým nekomunikoval a na stolku před ním byly rozloženy malé litografické tisky na americké motivy. Nikoliv však exlibris. Byly hezké barevně i expresivním provedením, je-

jich tématem byly chicagské mrakodrapy, Empire State Building v New Yorku, bombardér B 52 a jiné americké symboly, jako Coca-Cola, Cadillac a Marlboro.

To už jsem věděl, že s tímto mužem nic nesměním, ale ty obrázky se mi líbily, a tak jsem projevil zájem i o to, co se skrývá v mapě u jeho nohou. A bylo na co se dívat. Koupil jsem si tehdy středně velký litografický tisk zobrazující ženský akt stylizovaný jako parní válec (zkuste si to představit!) a ty malé lístky s americkými ikonami mi Stanislav Kulda daroval. Slíbil mi také udělat exlibris, ovšem výhradně litografickou technikou, když tato je základní a zásadní v jeho grafické tvorbě. To také splnil. Bylo jich hned několik, protože jak Stanislav říká: „Kámen se musí pokreslit celej, když už je tak velkej.“ Byly malé ty lístky, zobrazovaly věci prosté a všední a dávno je většina z nich mezi vámi. Zde musím s lítostí poznamenat, že za svého jsem jiného „Kuldu“ nevyměnil.

Stanislav Kulda, L1/b, 1999

Za dobu, co Stanislava znám a přátelsky se stýkáme, navštívil jsem ho několikrát v jeho ateliéru, a získal tak určitý přehled o jeho grafickém díle. To mě natolik zaujalo, a aby u toho nezůstalo, tak jsem si několik litografických tisků, které považu-

ji za excelentní, rád pořídil. Oblíbená jsou u Stanislava témata technicistní, to jest stroje, z nich pak zejména ty mobilní. Taková *Bugatka ve sněhové bouři* nebo *Přelet Krkonoš Adolfem Kašparem* jsou litografie znamenité, stejně jako *Zepellin a Colombina*, což je ovšem co do tématu záležitost surrealistická.

Stanislav Kulda však není formát jednostranný, který by omezoval svou tvorbu toliko na techniku a ignoroval další aspekty života. Neméně dobré je jeho vyjádření ženské krásy s erotickým nábojem bez jakéhokoliv stínu vulgarity. Ale i tak statické věci, jako je architektura, zdají se mi v litografiích Stanislava Kuldy dynamické. Nejsou to prostě jen stojící domy, mosty nebo kostely, ale není to ani stylizace, jak to uměl třeba Karel Chaba.

O Stanislavovi by se dalo napsat ještě mnohé. O tom, že je výborný kreslíř, o malbě, kterou po mém soudu možná zbytečně opomíjí. O knižních ilustracích, které provedl. O tom, že by mu slušelo více sebevědomí.

Mohu napsat jen to, že výstava jeho díla, kterou uspořádala Galerie výtvarného umění v Náchodě v zámecké jízdárně náchodského zámku v roce 2007 u příležitosti Standových padesátin, byla skvělá co do úrovně i ohlasu. Tomu, kdo ji neviděl a v kom vzbudí třeba právě tento článek zájem o Stanislava Kuldu, umělce i člověka bezesporu svérázného, mohu doporučit seznámení s katalogem z této výstavy.

Jan Heger

Stanislav Kulda se narodil 22. 3. 1957 v Náchodě. V letech 1972-1975 se vyučil litografem v podniku Severografia v Červeném Kostelci. V letech 1975-1979 studoval na Střední odborné škole výtvarné v Praze. V době pražského studia docházel na večerní figurální kreslení k malíři Vratislavu Plačkovi. Pracoval v tiskárně v Červeném Kostelci, v propagaci náchodské Rubeny, byl výtvarníkem Muzea Boženy Němcové a Textilního muzea v České Skalici a rovněž učil na Lidové škole umění v Červeném Kostelci. Svůj ateliér vybudoval adaptací bývalé hasičské zbrojnice v Dolních Rybníkách. Od roku 1990 má svobodné povolání. Od roku 1996 pracoval na zapůjčeném litografickém lisu Vladimíra Suchánka, který ho přivedl ve studiu umělecké litografie a k práci v pražské litografické dílně Jiřího Lípy a Jana Kejklíře.

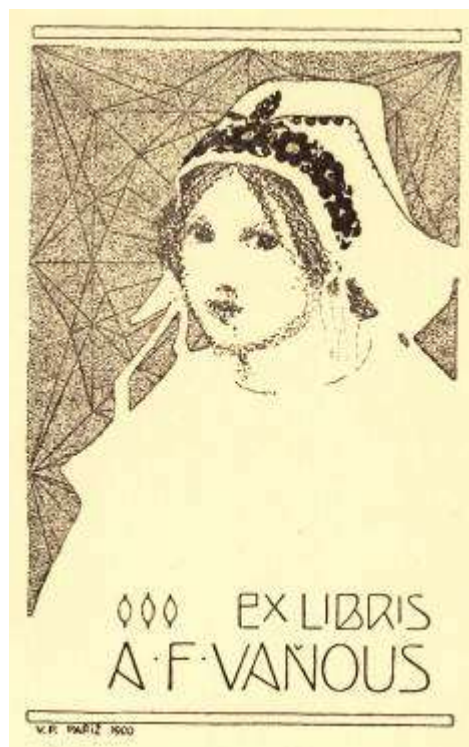
VÝZNAMNÉ VÝROČÍ PRVNÍ ČESKÉ VÝSTAVY EXLIBRIS

Mikoláš Aleš, Pl, 1896

Vlastnické knižní značky patří ke knihám od jejich počátků. Avšak teprve v 19. století se objevují častěji v podobě grafických lístků vlepovaných do knih s latinským textem *Ex libris*, z knih, doplněné jménem vlastníka. S jejich postupným početním růstem od různých autorů také vzniká jejich sběratelství. Na našem území na přelomu 19. a 20. století. V letošním roce si připomeneme již 100 let od uspořádání první české výstavy exlibris. Tato výstava se uskutečnila v Uherském Hradišti v roce 1910 a uspořádali ji společně K. J. Obrátil a B. Beneš Buchlovan. Předchá-

zela jí však již v roce 1908 výstava s názvem Slovácké dítě, uskutečněná jednotou Komenský, které předsedal právě K. J. Obrátil. V jedné části vystavil i část své sbírky vzácných tisků i několika exlibris. Na této výstavě se seznámil s B. Benešem Buchlovanem a započalo jejich přátelství. Začali exlibris intenzivně sbírat, a když jich již měli dostatečné množství, rozhodli se je představit veřejnosti v květnu roku 1910. Jak ve svých vzpomínkách píše K. J. Obrátil, nebyla ve městě vhodná výstavní místnost, a výstava tak byla instalována v polotemné dvoraně Měšťanské besedy. Na svou dobu pojali instalaci netradičně. Napnuli kolem dokola po stěnách i po délce uprostřed sálu motouzy, opatřili je háčky a na ně pověsili exponáty. Zbytek poskládali na stoly kolem stěn. Celkem vystavili 2000 lístků exlibris všech reprodukčních technik a mnoha národů monarchie i mimo ni. Česká exlibris tvořila zvláštní skupinu a tím více vynikala, jak byla početně chudobná, například proti německým. Ve vedlejší místnosti vystavili ještě ukázky české grafiky od předních výtvarníků a z Benešova popudu ještě i ukázky typografického umění. Jak bylo následně uvedeno v časopise Český bibliofil, výstava jak svým neobvyklým a velmi vkusným uspořádáním, tak i svou kuriózností budila ve městě i okolí neobyčejný zájem. V předvečer výstavy přednášel K. J. Obrátil o bibliofilii, grafickém a typografickém umění a zejména o vývoji exlibristické tvorby.

Vojtěch Preissig, P1, 1900

Je nezbytné dodat, že to však nebyla úplně první výstava exlibris na území dnešní České republiky, protože již v roce 1898 se uskutečnila 1. německá výstava exlibris Rakouska v Brně. Byla však bez českých autorů. Čeští autoři se objevili pak až na 5. německé výstavě Rakouska ve Vídni v roce 1913.

[1] Obrátil, K. J.: Z počátků exlibristického hnutí na Moravě. In.: Sborník pro exlibris a jinou uživatkovou grafiku. Ročník V., s. 44. SSPE Praha 1943.

Jaroslav Hrabec

SJEZD SELC V LUZERNU

Z letošních možností, kam se vydat za exlibristickou výměnou do zahraničí, mně časově nejvíce vyhovovala dubnová nabídka do Švýcarska. A tak jsem vyrazil ve čtvrtek 22. 4. 2010 v 21 hodin večer z Prahy přímou autobusovou linkou do Luzernu. Cesta proběhla klidně a v pátek 23. 4. jsem již v 7.30 ráno vystupoval na parkovišti Inseli na břehu Vierwaldstätterského jezera v Luzernu.

Ke sjezdovému hotelu Continental-Park to odtud nebylo daleko a hned po ubytování jsem zamířil do sálu Castelgrande měnit. Sál sice nebyl velký, ale pro švýcarské potřeby dostačující, neboť sjezdu se zúčastnilo pouze 27 sběratelů, 9 výtvarníků

a 8 rodinných příslušníků, celkem 44 osob ze Švýcarska, Německa, Rakouska, České republiky a Nizozemska. Od nás kromě mne přijeli ještě manželé Urbanovi. Sjezd probíhal v poklidné atmosféře, stejně jako dopolední valná hromada, řízená prezidentem SELC Stefanem Hauserem. Jako pravidelně, i tentokrát byl součástí sjezdu antikvariát starých exlibris, o který se starali manželé Anlikerovi, a ani já jsem neodolal jejich nabídce.

Ač jsem byl v Luzernu již poněkolkáté, nevynechal jsem podvečerní dvouhodinovou prohlídku s místní průvodkyní. Prošli jsme celé historické centrum na břehu řeky Reuss včetně dominant města: kapličkového mostu se 111 deskovými obrazy ze 17. století s výjevy z dějin města a ze života patronů města sv. Leodegara a sv. Mauritia od Hanse Heinricha Wägmana i druhého krytého dřevěného mostu Spreuebrücke s deskovými obrazy také ze 17. století od Kaspara Meglingera, zachycujícími Tanec smrti. V budově vlády kantonu Luzern jsme zhlédli další barokní cyklus obrazů na téma Tanec smrti od Jakoba von Wila.

Večer jsem se zúčastnil chutné společné večeře. Na sobotu 24. 4. jsem měl původně jiné plány, ale vzhledem k většímu množství zájemců o výměnu jsem po bohaté snídani zůstal ještě celé dopoledne v hotelu měnit.

Protože mi časové důvody neumožnily zúčastnit se sjezdového výletu do Sachselnu, vydal jsem se po poledni poznávat další památky Luzernu. Nejprve jsem s Urbanovými a Wernerovými navštívil sbírku Rosengart, zahrnující velké množství děl od Paula Kleea a Pabla Picassa, ale i od dalších modernistů.

Dále již sám jsem pokračoval lodí k Dopravnímu muzeu, kde jsem zhlédl železniční a lanovkovou expozici. Po návratu autobusem do centra jsem zamířil k prohlídce Panorama Bourbaki na Lvím náměstí. Jedná se o obří kruhovou malbu o rozměrech 10x110 m od ženevského malíře Eduarda Casterse z roku 1881, znázorňující událost z německo-francouzské války 1870-1871 - přechod švýcarské hranice a odzbrojení francouzské východní armády generála Ch. D. Bourbakiho v únoru 1871.

V sousedství Panoramy se nachází Lví památník s 9 m dlouhou plastikou lva z roku 1821 od Lukase Ahorna z Kostnice podle modelu dánského sochaře Bertela

Thorwaldsena, připomínající smrt 850 vojáků švýcarské gardy hlídajících rezidenci Ludvíka XVI. v Tuileriích během francouzské revoluce roku 1792. Nakonec jsem ještě zavítal do Alpinea obsahujícího Alpendiorama z roku 1901 od Ernsta Hodela st. a Ernsta Hodela ml., kde jsou zachycena alpská panoramata z Gornergratu, Mont Blancu, Eismeeru, Pilatusu a z Rigi. Poté jsem se již vrátil do hotelu pro zavazadla a přesunul se do Parku Inseli, odkud jsem v 18.15 odjel mikrobusem do Curychu a autobusem dále do Prahy. Ačkoliv byl sjezd v Luzernu spíše komorní, rozhodně se vydařil a za to patří panu Josefu Burchovi i jeho pomocníkům, paním Marianne Kalt a Julii Vermes, velký dík. Mohu tak dalším českým sběratelům návštěvu příštího dvoudenního sjezdu SELC (nejspíše za 3 roky) jenom doporučit.

Jiří Hlinovský

XXXIII. MEZINÁRODNÍ KONGRES FISAE V ISTANBULU

Za účasti sběratelů a výtvarníků z asi 45 zemí světa se konal od 25. 9. do 29. 9. 2010 XXXIII. kongres FISAE, na kterém se sešlo více než 300 účastníků. Místem kongresu byla Istanbulska universita, fakulta umění, která poskytla dost prostoru, jak pro instalovanou výstavu, tak dostatek místa pro sběratele k výměně grafických listů. Výstava byla obeslána i našimi výtvarníky; byla vidět grafika K. Beneše, L. Bradáčka, M. Houry, M. Manojlína, V. Suchánka, J. Černose, B. Votavové a J. Wenera. Vystavené exponáty byly vydány ve dvou katalogích v kvalitním barevném provedení. Třetí katalog byl vydán k výstavě Bogdana Kršiče, která se konala v istanbulsčém Ex-libris Museu. Všechny tři katalogy byly součástí kongresové tašky.

Účastníkům kongresu byly též nabídnuty dva výlety a večere v klasické turecké restauraci. První výlet vedl do muzea Hagia Sofia, Modré mešity, a paláce Topkapı. Druhý výlet byla plavba lodí po Bosporu. Oba výlety se konaly v příjemné kolegiální atmosféře, za krásného počasí a teploty kolem 30 °C.

Asi nejvíce kongresových účastníků přijelo z Číny, Turecka a ze zemí bývalého Sovětského svazu. Účast sběratelů z evropských zemí byla, řekl bych, standardní. Každá země měla přibližně do deseti zástupců. Toto platí též pro návštěvníky kongresu z České republiky. Z výtvarníků přijeli: pan Vladimír Suchánek a pan Pavel Hlavatý. Ostatní účastníci byli sběratelé. Pan Josef Werner, člen SSPE, přijel z Německa. Za vystavená exlibris obdržel J. Werner od jury Certificate of Honour.

V průběhu gala večere, která se konala na počest účastníků sjezdu a byla uspořádaná tureckým spolkem sběratelů grafiky v hotelu Sheraton, byly uděleny prof. Williamem Butlerem další vyznamenání FISAE: Albin Brunovsky Certificate třem výtvarníkům z České republiky - paní Aleně Antonové, panu Zdeňku Mězlvi a panu Jiřímu Boudovi a slovenské výtvarnici Katarině Vavrové a Udo Ivask Certificate obdržel pan dr. Slavomil Vencel za svoji vědecko-vydavatelskou činnost a propagaci grafiky. Česká grafika se na tomto kongresu opět ukázala v dobrém světle.

Organizátorům kongresu, v čele s prezidentem kongresu prof. Hasipem Pektaşem, patří za jeho příjemný průběh náš dík.

Karel Urban

ALENA ANTONOVÁ SKLÍZELA OBDIV VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH

Dílo akademické malířky Aleny Antonové (1930) je známo v Čechách a na mnohých zahraničních místech z autorských výstav a ze společných výstav žáků Emila Filly. Zvláštní pozornosti se těší mezi sběrateli exlibris. Má mnoho zanícených obdivovatelů i ve východních Čechách, a tak se představila k jejich potěšení několikrát v Sobotce a Hradci Králové, dále pak v Chrudimi a v nedávné době v Galerii pod radnicí v Ústí nad Orlicí. To byl asi vrchol východočeských výstav Aleny Antonové. Kromě volné a drobné grafiky – exlibris a novoročenek, několika grafických souborů, to byla zřídka vídaná prezentace jejího malířského díla vzniklého v průběhu celého

Alena Antonová, C4, 2008

autorčina tvůrčího období. Početný soubor vystavených děl nám umožňoval seznámit se s širokou námětovou paletou autorky, od krajiny přes zátiší až po figurální tvorbu, kde se často vedle lidské postavy objevují zvířata připomínající vřelý vztah, úctu a pochopení Aleny Antonové pro její zvířecí kamarády. Vždyť v ateliéru chová kočky a na výstavy bere sebou svého jezevčíka Říšu.

Je hodno připomenutí, že tato mimořádná výstava vznikla obětavou péčí „Oušťáků“ – ústeckých členů Klubu přátel výtvarného umění, a zejména manželů Hartmanových. Hartmanovi svojí péčí vytvářejí skvělou atmosféru a svojí obětavostí získávají ke spolupráci vynikající představitele výtvarného umění. Ostatně nechme promluvit A. Antonovou: „Manželé Hartma-

novi jsou pro umělce zázračným elixírem, a jejich fascinující zájem o věc je ideálním projevem milovníků umění ze starých dob – takový byl i můj tatínek.“

Výstava Grafika, kresby a malby Aleny Antonové se konala od 23. 4. do 16. 5. 2010 a byla připomenutím blížícího se životního jubilea autorky.

Ing. Jiří Soukup

DUŠAN GREČNER – 66 ZASTAVENÍ V GRAFICE

Galerie HOLLAR – 2. 6. – 27. 6. 2010

V pražské Galerii HOLLAR se tentokrát představil slovenský výtvarník, člen SČUG HOLLAR, Dušan Grečner. Narozen 21. 8. 1944, studoval soukromě u prof. Gabriela Štrby a na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě (1966-1972) u prof. Ladislava Čemického a prof. Vincenta Hložníka (odd. grafiky a ilustrace). V letech 1973-1994 byl výtvarným redaktorem v nakladatelstvích Mladé letá, Tatran a Slovenský spisovateľ v Bratislavě. Věnuje se volné a užité grafice, malbě, knižní ilustraci, známkové tvorbě a exlibris.

Na výstavě uvedl především volnou grafiku převážně v hlubotisku, ukázky byly i z jeho starší tvorby v dřevorytu, litografii a v též málo užívané technice cliché verre. Rozsah jeho tvorby doplňovaly ukázky známkové tvorby (např. cena Najkrajšia poštová známka roka 2002 – Rotunda v Skalici) a z tvorby ilustrační (např. M. Navarská – Heptameron, J. Prévert – Nové lásky, G. G. Byron – Korzár – vše významáno v soutěži Najkrajšie knihy Slovenska v letech 1983 – 1997). V nemalé míře však byla vystavena i autorova exlibris a jiná příležitostná grafika. Nakonec i jeho volná grafika se až na výjimky vejde do formátu komorní grafiky, který autorovi nejvíce vyhovuje.

Co je však na Grečnerově grafice nejtypičtější, kromě brilantního ovládnutí grafických technik a vlastního tisku v menších nákladech, je jeho tematické vymezení. Dalo by se říci, že se svou výtvarnou řečí snaží o řešení (či alespoň nastolení) otázek lidské existence v mlhovině světa. Hledá místo pro člověka ve zdánlivém chaosu vesmíru se všemi jeho skrytými zákonitostmi. Samotné názvy

Dušan Grečner, C3, 2005

jeho volných grafických listů to napovídají: Úvod do kozmológie, Odkiaľ prichádzame, Skúmanie živlu, Bremeno krásy nás núti lietat' aj. Také náměty na exlibris (např. Sme len pozorovatelia večnosti, Hommage á J. R. R. Tolkien, G. Apollinaire, P. Verlaine, E. A. Poe aj.) dosvědčují autorovo zaměření na člověka a jeho snahu o vyrovnání s vlastními city, o nalezení ztraceného ráje. I kurátor výstavy dr. Miroslav Kudrna končí svůj text na pozvánce k výstavě slovy: „Čas s tichým ševelem prolétá dál obestřen všedností, kterou Grečner znovu glosuje a pak povyšuje na sumu nemateriálního bytí.“

Aleš Nevečeřal

POCTA PROFESORU ZDEŇKU SKLENÁŘOVI

Galerie HOLLAR 28. 7. – 22. 8. 2010

Jiří Brázda – Naděžda Čančíková – Karel Demel – Pavel Dvorský – Milan Erazim – Karel Haloun – Eva Hašková – Daniela Havlíčková – Jan Kavan – Anna Khunová – Markéta Králová – Michal Kudělka – Ladislav Kuklík – Alena Laufrová – Michaela Lesařová Roubíčková – Petr Melan – Pavel Sivko – Eva Smrčinová – Marie Michaela Šechtlová – Daniela Toušová – Jitka Walterová – Karel Zeman

Již z výčtu autorů, žáků Zdeňka Sklenáře, kteří se sešli na výstavě v Galerii HOLLAR k uctění památky svého milovaného profesora, je patrné, že většina z nich patří k našim oblíbeným a vyhledávaným tvůrcům exlibris. (Čtyři z nich nás již bohužel opustili - D. Havlíčková, P. Melan, D. Toušová, M. Kudělka). Autoři se představili většinou tvorbou z poslední doby, mnohdy tedy artefakty, které nám nejsou zcela známy – např. počítačová grafika M. Erazima, grafické koláže A. Laufrové, kresby L. Kuklíka či malba (kombinovaná technika) J. Brázdy.

Na pozvánce k výstavě vzpomněl Jan Kavan na dobu studií: *„My jsme se v prostorách školy měli možnost pohybovat v silovém poli tvořeném jmény jako: Karel Svolinský, Antonín Strnad, Adolf Hoffmeister, Ota Hofman, Antonín Kybal, Alois Fišárek, František Muzika, Jiří Trnka, Stanislav Libenský, Josef Svoboda, Zdeněk Sklenář, Jiří Anderle a další. Co jméno, to pojem – značka kvality, známka originality, záruka umělecké poctivosti a přirozeně respektovaná autorita. Každý z nich byl individualita jak ve své tvorbě, tak v přístupu ke studentům. Společně je však charakterizovala jistá morální noblesa a velkorysost, kterou většina z nich byla propojena s kulturními poměry před rokem 1948.“*

Na profesoru Zdeňku Sklenářovi zdůrazňuje, jak názorovou tvůrčí svobodou vedl studenty k zodpovědnosti umělecké i řemeslné. *„Jeho pedagogická metoda byla až riskantně prostá. Spočívala ve vytvoření atmosféry naprosté vzájemné důvěry. Jako silný tvůrčí individualista, jehož umělecký jazyk jsme všichni ctili, byl dalek toho, aby nás jakýmkoli způsobem formoval k svému obrazu. Naopak, snažil se nám pomoci při hledání vlastní umělecké identity.“*

Vernisáž výstavy se proměnila v happening částečně orientovaný na Sklenářovu milovanou Čínu - včetně ukávek bojového umění - a částečně na rudolfínskou dobu zastoupenou malířem Arcimboldem. Výstavě dominoval kolektivní obraz jeho žáků – portrét Zdeňka Sklenáře z roku 1970 – k jeho tehdejším šedesátinám.

Aleš Nevečeřal

Jan Kavan, C3+C5, 2008

VZPOMNĚLI JSME NA KARLA NĚMCE

Vážený přítel sběratelé, před padesáti lety 17. června 1960 zemřel ve svém rodišti v Novém Městě na Moravě zdaleka ještě nedoceněný, avšak významný umělecký představitel Horácka, malíř a grafik Karel Němec (*25. 10. 1879). Studoval na soukromé malířské škole A. Kalvody, a ačkoliv byl v roce 1910 přijat na Akademii výtvarných umění v Praze, studium ještě téhož roku opustil a vrátil se do Nového Města na Moravě. V Praze vystavoval v salonech Krasoumné jednoty a již v roce

1907 byl přijat za člena SVU Mánes. K. Němec maloval oleje, vytvářel perokresby, grafiku (dřevořety, linoryty), exlibris, knižní ilustrace a sgrafita. Náměty pro své grafické cykly a exlibris čerpal ze života prostých lidí, především řemeslníků a sedláků, anebo ze středověku. Byl jedním z řady našich umělců, kteří považovali exlibris za součást výzdoby knihy pro jednotné označení knihovního celku. První exlibris řezaná do linolea a dřeva vytvořil již v letech 1903 až 1909 ve stylu ornamentální a dekorativní secese, avšak od roku 1919 si již vytvořil svůj osobitý styl, kterému zůstal věren až do posledních prací v roce 1955. Exlibris vytvořil okolo čtyř set. Němcovy knižní značky z třicátých a pozdějších let přestávají být vlastně exlibris a jsou v podstatě obrazovými grafikami malých formátů, kde respektoval

Karel Němec, Hejkal, XI, 1926

starou tradici a vkomponovával do obrazu své vtipné texty, které jsou i projevem jeho životního názoru. Bojují svérázně proti každé póze, přetvářce a vyzdvihují přehlížené hodnoty. V roce 1926 vznikl soubor *Strašidla*, obsahující 15 barevných dřevořezů (Bludičky, Lesní žínky, Mandragora, Hastrman, Hejkal, Můra, Succubus, Opilci a umrlec, Incubus, Hráči a čert, Meluzína, Salamandry, Krakonoš a myslivec, Skřítek, Rusalka) a titulní list. Soubor připomíná obdobnou tvorbu J. Váchala. Malířskou školu A. Kalvody navštěvoval K. Němec společně s Josefem Váchalem, po odchodu z Prahy si s J. Váchalem dopisoval a byl jedním z jeho opravdových přátel.

Pro ostravskou skupinku přátel a sběratelů exlibris jsem počátkem června 2010 pro toto významné výročí K. Němce připravil *Výstavu na kulečnicku* u mě v Řepištích, kde jsem postupně vystavil přes 300 exlibris a přes 200 volných grafických listů. Pro

tuto příležitost jsem přepsal do elektronické podoby seznam jeho exlibris a grafického díla z bibliografické knihy Karel Němec (1879-1960) od Jiřího Šebka (vydala Oblastní galerie Vysočiny v roce 1966). Oba seznamy vám na požádání pošlu. Moje emailová adresa: **margecin@seznam.cz**.

Ing. Josef Margecín

KAREL ŠKRÉTA (1610–1674) - DOBA A DÍLO

I když se nejedná o přímou souvislost s naším sběratelským oborem, rád bych upozornil na výstavu roku, kterou si určitě nenechte ujít. V době od 26. 11. 2010 do 10. 4. 2011 ve Valdštejnské jízdárně a současně v Jízdárně Pražského hradu uspořádá Národní galerie v Praze ve spolupráci se Správou Pražského hradu a pražským arcibiskupstvím nejrozsáhlejší přehlídku děl významného zakladatele barokního malířství v Čechách, Karla Škréty. Na výstavu se podařilo získat jako zápůjčky díla prakticky z celého světa. Budou zde představena jak nejvýznamnější Škrétova díla, tak i drobné rarity jako ocelorytina ze soukromé sbírky zařazující Škrétu do Boloňské školy. Budou zde i díla syna Karla Škréty ml., práce Škrétových žáků a dílenských spolupracovníků, jakož i vybrané ukázky z děl umělců, s nimiž se Karel Škréta setkal během svého pobytu v Německu a v Itálii, případně obrazy, na které navázal a jimiž se nechal inspirovat ve své vlastní tvorbě.

Ing. Ivan Boháč

VÝSTAVY NA ZÁMKU KOZEL V ROCE 2010

Letošní výstavy v jízdárně zámku Kozel navazují na řadu úspěšných expozic z minulých let. Grafika, kresba, fotografie a letos nově i sochařská tvorba.

První výstavou byl představen kralovický rodák, fotograf Václav Podestát (nar. 22. 5. 1960), absolvent Institutu výtvarné fotografie SČF v Praze a katedry fotografie FAMU tamtéž. V současné době pracuje jako odborný asistent Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě.

Jeho tvorba je označována jako subjektivní dokumentární fotografie. Zde na zámku Kozel představil V. Podestát 30 černobílých snímků z cyklu Lidé, který vzniká už více než dvě desetiletí, a 33 snímků barevných. Ty pocházejí ze souboru dosud nepojmenovaného a tady poprvé vystaveného. Tématem je iluze, život v umělém světě a nevkus (domy tvářící se jako hrady a zámky, umělá příroda a umělé věci kolem nás, plakáty nebo krajiny malované na zdech). Fotografie vznikají při cestách doma i v zahraničí.

Druhá výstava patří sochaři Olbramu Zoubkovi (nar. 21. 4. 1926). Ten na zámecké nádvoří umístil svých 43 plastik. Kruhová instalace soch sestavená v pořadí vzniku kopíruje celý autorův život včetně dilemat, s nimiž se musel vypořádat. Tato instalace patří podle autorova vyjádření k jeho nejlepším.

A do třetice výstava, která v jízdárně zámku vystřídala Podestátovy fotografie - Jitka Válová - grafika, kresby. Autorka (nar. 13. 12. 1922) zapůjčila grafiky, kresby uhlem, tužkou, křídou a kresby lité, vytvořené v posledních letech. Návštěvník má

možnost zhlédnout vždy několik přípravných kreseb, které vzniknou dříve, než se autorka odhodlá přenést námět na litografický kámen. Platí to např. o grafikách Na cestě, Útěk, Pod tíhou a Hromadný pád. Jsou to témata, ke kterým se Jitka Válová stále vrací. Stesk a touha vyrovnat se s odchodem sestry Květy jsou patrné na několika kresbách tužkou, uhlem a nakonec i na litografii s příznačným názvem Souznění

Marie Vydrová, Václav Malina a Jitka Válová

Foto: Zdeněk Skála

s Květou. Výstavu autorka doplnila i dvěma oleji, zatím posledními, s vročením 2009 a 2010. Jde o obrazy malých rozměrů. „Na velké už nestačím,“ přiznala autorka při návštěvě své výstavy 10. července 2010, na které se sešla i s Olbramem Zoubkem. Oba patří k umělcům, kteří byli členy skupiny Trasa.

Tyto dvě posledně jmenované výstavy potvrzují na zámku Kozel do konce měsíce října letošního roku. V měsících dubnu, květnu a červnu 2011 se milovníci umění mohou těšit na výstavu grafiky člena SSPE Gennadije Alexandrova a poté v prázdninových měsících bude probíhat výstava grafik a bibliofilů pražského vydavatelství Bonaventura, která bude trvat až do konce října 2011.

Zdeněk Skála

MLADÉ EXLIBRIS Z UHERSKÉHO HRADIŠTĚ

Již po páté vyhlásilo letos Dětské oddělení Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti výtvarnou soutěž pro mladé výtvarníky nazvanou EX-LIBRIS 2010, která doprovodila k téže věkové kategorii zaměřenou literární soutěž vyhlášenou již od roku 1999. V záhlaví je řečeno pro „mladé výtvarníky“, vlastně ale žáky okolních základních škol a gymnázií. Celkem ji obeslaly děti z jedenácti základních škol a studenti gymnázií ve Vyškově a Uherském Hradišti. Sešlo se 239 knižních značek! Situaci nejlépe vystihuje paní učitelka Křížová ze Základní školy Purkyňova Vyškov, citovaná v pěkném sborníčku, který k oběma soutěžím vyšel.

"Práce děti velmi bavila, rozpoutala spoustu debat o knihách, minulosti, osobních značkách, knihovnách i četbě."

Tři žáci získali první cenu, a to Aleš Bartoš z 8. třídy Základní školy Březolupy, Kateřina Kudličková z kvarty gymnázia ve Vyškově a čtrnáctiletý Marek Šipoš ze Základní umělecké školy v Uherském Hradišti. Jeho exlibris představujeme.

Jak uvedeno, dlouhodobě je již pořádaná současně soutěž literární.

I když to bezprostředně nesouvisí s naším zájmem, odcitujme si ze soutěže podzimní verše Elišky Janíkové z 3. třídy Základní školy Bánov. *"Venku strašně fouká, v komíně nám houká. Konečně jsou dušičky, na hřbitov nesem svíčky. V sobotu šlapali jsme zeli, ten den byl prostě skvělý"*. Závan mladé naděje do polistopadové záplavy morbidní, pesimistické a vlastní narušenou duši zpytující poezie. Ať jí to vydrží.

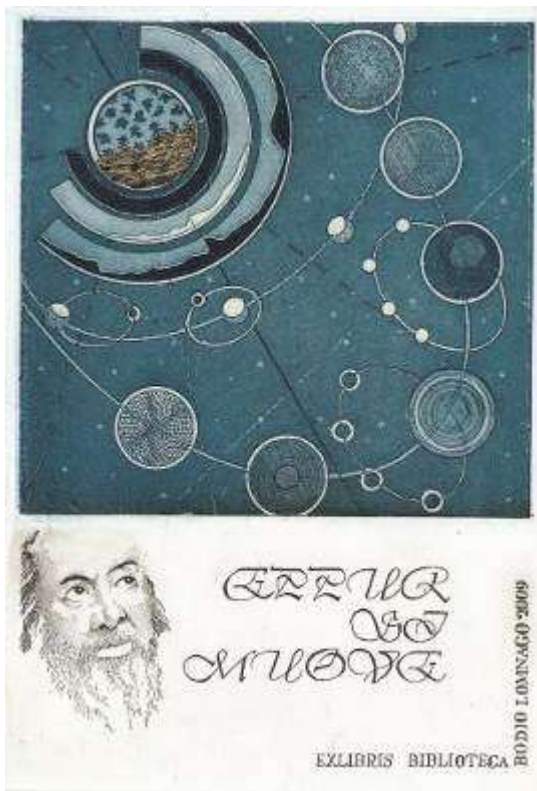
Výsledky obou soutěží, výtvarné a literární, byly shrnuty do malého sborníku s názvem *Píšu povídky, píšu básně, je mi těžko, je mi krásně... tentokrát na téma Jakou barvu má svět?*

Josef Chalupský

BODIO LOMNAGO A JEHO "NEBESKÁ SFÉRA"

Již po páté pilní pořadatelé z místní knihovny v italském městečku Bodio Lomnago vypsalí soutěž na tvorbu knižních značek. Bodio Lomnago má kolem dvou tisíc obyvatel a je v provincii Varese. Zadaný námět byl úžasně inspirativní - Nebeská sféra! Přilákal k soutěži také málo vídaný počet 391 výtvarníků ze 46 zemí! Nezádá si to tak ani s onou přeslavnou soutěží v Sint-Niklaas.

V úvodu pěkně vypraveného katalogu je citát z Galileia Galileiho – *„Filosofie je napsána v té nejvelkolepější knize, kterou máme stále před očima. Tou je - vesmír.“* Také řada umělců použila pro svá exlibris různě zdařilý portrét Galileiho. Jednou vtipně v kosmonautickém skafandru. Jinak s nejrůznějším vyjádřením tématu. Tak,

Paolo Rovegna, C3+C5, 2009

kousi cenu čtvrtou. Čestná uznání byla dána 13 umělcům. Představujeme vítězné exlibris Paola Rovegna. (O předchozích ročnících Bodio Lomnago viz Knižní značka 4/2008, s. 152).

Josef Chalupský

PŘEHLED ZAHRANIČNÍCH EXLIBRISTICKÝCH SOUTĚŽÍ ZA LETA 2007-2009

I když svět je jinde, vypisování exlibristických soutěží se drží každým rokem na početně dobré, stále stejné úrovni. Potěšitelné je, že kromě soutěží tradičních, jako jsou bienále, trienále apod., jsou vypisovány soutěže, ze kterých je zřejmé, že v nich pořadatelé chtějí pokračovat a založit podobné tradice.

Podmínky soutěží jsou v angličtině umístovány na našich mezinárodních stránkách <http://web.natur.cuni.cz/el/>, překládány do češtiny a rozesílány výtvarníkům, kteří jsou našimi členy.

Minulý přehled za léta 2005-2006 vyšel v Knižní značce 2/2007, s. 58-59. Soutěže jsou řazeny podle data uzávěrky (v závorce). Opakování některých soutěží v několika letech po sobě není chybou. Jejich pořadatelé jsou tak pilní, že je každým rokem vypisují znovu. Aby byl seznam aktuální, jsou zde uvedeny i soutěže, které byly sice vypsané v loňském roce, ale uzávěrku měly až v první polovině roku letošního. Pokud není uveden námět, nechávali pořadatelé vše volně na obrazotvornosti výtvarníků.

Rok 2007

Polská XXI. Malbork 2007 (15. 1.)

Slovenská XI. soutěž dětského exlibris Kouzelný svět knih, Hlohovec (31. 1.)

Turecká II. Ankara 2007 (30. 1.)

Polská Ostrov pokladů, Gdaňsk (28. 2.)

Slovinská dětská Jablko, Lublaň (9. 3.)

Ukrajinská GraMarina, Oděsa (14. 3.)

Italská Čarovný les - Červená karkulka, Bosia (15. 3.)

Francouzská Louis Medard, Lunel (26.4.)

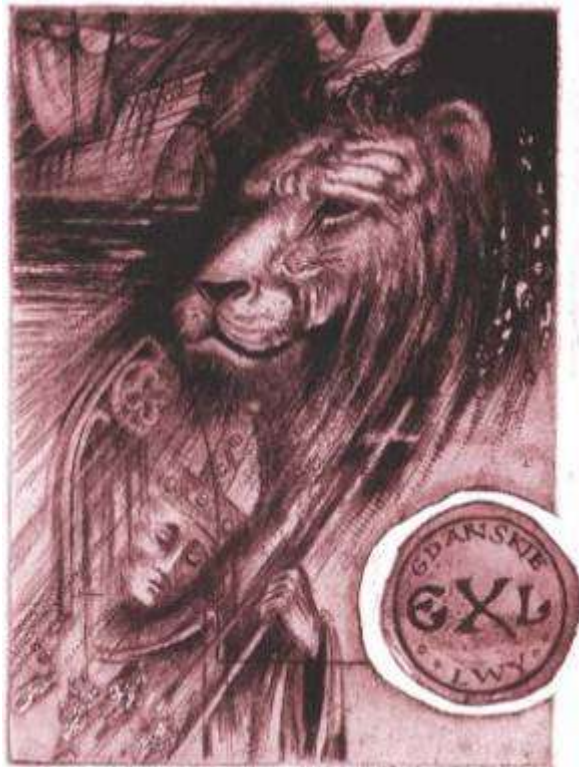
Polská VII. Gliwice (15. 5.)

Polské XII. Bienále dětského exlibris, Żary (15. 5. 2010)

Bulharská 2 be eu, Ruse 2007 (30. 9.)

Belgická III. soutěž pro exlibris zhotovená na počítači, Sint-Niklaas (30. 11.)

Litevský XV. Vilnius 2007 (?)

Jaroslav Minář, C3, 2008

Rok 2008

Čínsko-španělské V. bienále obecně grafické, Peking, St. Charles de la Rapita (21. 1.)

Belgická Cena Gerarda Gaudaena, Sint-Niklaas (31. 1.)

Italský Čarovný les - Kráska spící v lese a Jídlo a víno, Bosia (30. 3.)

Čínský Peking 2008 při příležitosti Kongresu FISAE (2. 4.)

Polská Gdaňští lvi (15. 4.)

Bulharská Ruse (22. 4.)

Italský IV. Bicykl, Bodio Lomnago (30. 4.)

Italská Cena Rema Palmiraniho, Ortona (30. 4.)

Řecká Hudba, Lefkada, Lefkas, (10. 6.)

Italské Umění a hory, Milano (31. 6.)

Italská De Libera Universitate, Insubria (31. 7.)

Turecká „první“ obecně grafická, Istanbul 2008 (20. 8.)

Argentinská Mýty a legendy, Buenos Aires (30. 8.)

Italská Provincia di Navara (30. 9.)

Belgická Sint-Niklaas (1. 11.)

Rok 2009

Polské XXII. bienále současného exlibris, Malbork 2009 (20.1.)

Slovenská XII. Soutěž pro dětská exlibris, Olympijské hry, Hlohovec (31. 1.)

Argentinská Nadace život zvířat Psi, Santa Rosa (28. 2.)

Italský Čarovný les - Bůh Dumuzi či Tammuz a Posvátné a neposvátné, Bosia (30. 3.)

Taiwanská XV. Taiwan 2009, Taipei (31. 3.)

Italská Typografické písmo jako symbol, 50 let rytí, Gessate, (30. 4.)
Mexické VII. bienále, Ideální les, Na počest osla, Guadalupe (30. 4.)
Bulharská V. Ruse (30. 6.)
Italská „první“ Od antické předměstské osady k modernímu městu, Somma Lombardo (31. 8.)
Běloruská Bělověžský prales, Brest (31. 8.)
Polská Duch gdaňské architektury, Gdaňsk (15. 9.)
Srbská „první“ vypsána exlibristickou společností ve Vojvodině, v Novém Sadu (30. 9.)
Italská V. Nebeská sféra, Bodio Lomnago (30. 11.)

Vypsané v roce **2009** s uzávěrkou v roce **2010**

Bulharské Ex music, Ruse (22. 2. 2010)
Ukrajinský „první“ Miniprint, Kyjev (28. 2. 2010)
Kyperská „první“ Famagusta, Severní Kypr (15. 3. 2010)
Italský Čarovný les, Bosia (30. 3. 2010)
Francouzská Jan Brito, Rennes (30. 4. 2010)
Turecká III. Istanbul 2010 (23. 4. 2010)
Polské VIII. Gliwice 2010 (15. 5. 2010)
Polské XIII. bienále dětského exlibris, Żary (15. 5. 2010)

Josef Chalupský

PRVNÍ ROK INTERNETOVÉ AUKCE NA WWW.SSPE.CZ

Když jsem byl na jaře roku 2009 požádán, abych po panu Ing. Rubášovi převzal provozování písemné aukce, odpověděl jsem ihned: „Ano, půjdu do toho, ale nechci dělat písemnou aukci, chtěl bych provozovat aukci na internetu, aby si zájemci mohli nabízené položky prohlédnout.“ Reakce Ing. Humplíka byla následující: „To je dobrý nápad, tak to zařídíte!“

Jsem sice kamarád s počítačem, ale jsem jenom uživatel, dokonce už „archivního“ věku, tak jediné, co jsem mohl udělat, bylo: sehnat odborníka, který by vytvořil program podobný aukčním programům, které běhají na internetu, a já si jeden z nich vyzkoušel, jako dražitel i jako prodejce. Poradil mi student: „Obráťte se na www.epoptavka.cz. Napište, co potřebujete, a nabídky určitě přijdou.“

Rada se vskutku osvědčila - nabídek bylo hodně, ale ty ceny! Vybral jsem z nabízených systémů ty, na které jsem se mohl na internetu podívat, že už fungují, a také aby cena za systém nezrušila rozpočet SSPE, a jednal jsem dál. Po provedeném výběru a podpisu smlouvy nastal čas, kdy jsem se musel naučit se systémem zacházet, dohadovat se s autorem programu, co chci upravit jinak, než je nabídnuto atd. Dále jsem musel napsat manuál k použití aukce, vysvětlivky a příklady „jak na to“ a udělat propagaci. To znamenalo napsat oznámení přiložené ke Knižní značce a také to, že na všechny emailové adresy členů, které jsem sehnal, jsem psal nabídky, aby se přihlásili jako dražitelé i jako prodejci.

Od 1. října 2009 se na adrese www.sspe.cz objevilo první kolo aukce. Přihlášených dražitelů bylo v té době jen 44 a položek, které jsem nabízel, bylo jen 124. Proдалo se jich 86 tj. 70% a 21 úspěšných dražitelů za ně dalo 11668 Kč. Tady musím poděkovat několika dražitelům (hesla Dalimil a Skoty), kteří mne upozorňovali na chyby nebo malou srozumitelnost v manuálu a ve vysvětlivkách, a také jsem podle dražitelů upravil i konce aukcí. Musel jsem spolu s dodavatelem programu opravit dvě chyby, které se v programu vyskytly. Také jsem poznal, že každý měsíc připravit a vystavit 180 až 200 položek, potom vytrídít prodané položky do 26 až 30 zásilek, dobře je zabalit a poslat doporučeně, vrátit neprodané položky, sledovat dražitele, kteří už svoji částku zaplatili, a další činnosti, dá daleko víc práce, než jsem původně čekal.

Ale už v prosincovém kole bylo přihlášeno 84 dražitelů, nabízel jsem 179 položek a prodalo se jich 133, tj. 75%, a 25 úspěšných dražitelů (celkový počet dražitelů byl 35) za ně zaplatilo 19518 Kč. Později jsem na doporučení výboru dobu aukce zkrátil z jednoho měsíce na tři týdny a zrušil jsem dodatečné nákupy bez dražení (kup hned). Zatím proběhlo 9 kol aukce a z 1530 nabízených položek se prodalo 1210, to znamená, že celková úspěšnost je 79 %. V každém kole je průměrně 26 úspěšných dražitelů a celkem za devět kol bylo vybráno 184273 Kč. Po odečtení nákladů na provoz, webhosting a bankovní poplatky přijde do rozpočtu spolku přibližně 14000 Kč. Na aukci je už registrováno 111 členů spolku, i když řada z nich je „spících“ – zatím se nezúčastnili nebo jen několikrát přihodili a někdy mi vyčítají příliš vysoké ceny. Ale vysoké konečné ceny aukcí neurčuje administrátor, nýbrž je dosahují dražitelé a zdaleka není pravda, že to jsou galeristé – členové SSPE. Zatím rekordmanem v nákupu je sběratel, který z jednoho kola aukce získal 58 položek za 10786 Kč.

Ještě musím upozornit ty sběratele, kteří počítačem nevládnou, že jsem uzavřel s panem Ing. Rubášem dohodu a vždy mu zasílám písemný seznam dražených položek kola, které on rozesílá několika zájemcům a podle jejich pokynů za ně přihazuje. Pak mi oznámí, komu jím vydražené položky mám zaslat. Takže skrytá písemná aukce v menším rozsahu stále trvá.

V červenci až v září letošního roku jsem vyhlásil aukční prázdniny, protože v tomto období cestujeme na dovolené, chaty a chalupy a ke svým sbírkám a k internetu se vracíme až během měsíce září. Aby však adresa www.sspe.cz nezela prázdnou, uspořádal jsem na ní tři výstavky, a to v červenci Portréty Petra Minky, v srpnu Portréty Vojtěcha Cinybulka a v září Portréty malířů od Oldřicha Kulhánka. Touto cestou děkuji sběratelům, kteří k výstavám poskytli materiál.

Myslím, že příspěvek do rozpočtu spolku není hlavním účelem aukce. Hlavní je, že se grafiky dostanou od členů SSPE, kteří se rozhodli svou sbírku zeštíhlit, k těm členům, kteří o ně mají zájem, bez antikvariátů či galerií - tedy levněji. Takže na závěr mohu napsat, že mě těší provozovat službu pro kolegy sběratele, ale také se mohu pochlubit tím, že tato aukce do řad SSSPE přivedla za jeden rok pět nových členů.

Zdeněk Řehák

PUBLIKACE

Oldřich Kulháněk: Exlibris

Nakladatelství: G-DESIGN CZ. Formát: 230 x 305 x 28 mm. Vazba: pevná bez přebalu lesklá. Počet stránek: 272. Jazyk: čeština a angličtina. Datum prvního vydání: listopad 2010. Náklad: 150 výtisků s grafickým listem autora (cena 3200 Kč) a 1000 výtisků bez grafického listu (cena 1900 Kč).

Kniha obsahuje barevné reprodukce téměř všech autorem vytvořených exlibris od roku 1975 do současnosti v chronologickém řazení včetně souhrnné tabulky. Originály exlibris pro reprodukci poskytli ze své sbírky manželé Olga a Stanislav Kalabusovi.

Další informace a pokyny pro objednání jsou na www.oldrichkulhanek-exlibris.cz

K. Scherzer

ČASOPISY

BOEKMERK tijdschrift voor exlibriskunst. Nummer 32/2010

A. Vertongen pokračuje ve své řadě Dějiny belgického exlibris obdobím těsně po druhé světové válce. Soustřeďuje se nejprve na Bruggy, kde působili Gerard Schelpe a Luc De Jaegher, a pak na Antverpy a tamější výtvarníky spojené s Nationaal Instituut voor Schone Kunsten, Novou techniku tisku z hloubky – z fotopolymerového filmu, vysvětluje Marnix Everaert. Druhou částí pokračuje přehled zapomínaných přísloví a citátů na historických a současných exlibris. Lehce erotická exlibris vytváří belgický fotograf Pierre Moeremans. Manželé Jack van Perr a Anita Thys představují svoji sbírku exlibris v souvislosti s jejich výstavou a přimlouvají se za navrácení původní funkce exlibris; mimo jiná exlibris je reprodukováno exlibris od M. Richterové (kočka). Katsunori Hamanishi, mistr barevné akvatinty, žije v Japonsku a Wu Bin, který tvoří exlibris barevným leptem, žije v Číně. V Sint-Niklaas byla uspořádána výstava polského exlibris. V dalším textu je reprodukováno exlibris Dušana Polakoviče - tulipány.

EXLIBRIS ABOENSIS, č. 70, 2/2010, Finsko

Je představen tvůrce exlibris Andrejs M. Eizáns z Rigy (Lotyšsko). Juri Ljukshin vytvořil exlibris na náměty z Kalevaly.

Exlibriswereld č.1/2010, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

Nizozemská výtvarnice Antje Veldstra (* 1954, Hindeloopen) vytváří exlibris technikou vícebarevného dřevořezu. Jos van Waterschoot podává zprávu o sjezdu Čínské exlibristické asociace, konaném 10. až 14. října 2009 v Binzhou. Exlibris se zobrazením W. Shakespeara (jedno od V. Cinybulka) a Danta Alighieri přibližuje J. Rijsterborgh. Nizozemský ilustrátor, novinář a grafik Charles Glaude Behrens (1907-1965) tvořil rovněž exlibris.

Exlibriswereld č.2/2010, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

Čínská výtvarnice Liu Shuohai (* 1955, Hangu) vytváří exlibris technikou barevné serigrafie. V roce 1996 se zúčastnila kongresu FISAE v Chrudimi. V dalším článku je připomenut polský dřevorytec, tvůrce exlibris a ilustrátor Stefan Mrozewski (* 12. 4.

1894 Czestochowa, † 8. 9. 1975 Walnut Creek, Kalifornie); viz www.mrozewski.ca. Současnosti a tradici v zobrazení sv. Františka na exlibris je věnován článek E. Veldhuizen. Jos van Waterschoot píše o mystické grafice, jejímž autorem je Piotr Gajowy (* 1959) z Polska. Filmový režisér a scénárista Gerrit van Dijk vytvořil několik exlibris na své jméno.

KISGRAFIKA, 2010/1

V nizozemském městě Neuen bude v letošním roce otevřen památník Van Gogha, který zde ke konci života žil (1883-1885). Velká výstava grafiky Anny László a jejího syna Pétera Tótha byla uspořádána v Szegedu. Tři grafici – Gyula Köhegyi, Gyula Sajtos a Péter Ürmös měli společnou výstavu v Budapešti. Rovněž v Budapešti byla uspořádána výstava grafiků ze Sedmihradska. V časopisu byla uveřejněna druhá část soupisu drobné grafiky Jánose N. Töröka.

KISGRAFIKA, 2010/2

Zemřel grafik János Kaas (26. 12. 1927 Szeged - 29. 3. 2010 Budapešť) – jsou připojeny nekrology a stručný životopis. Je připomenut maďarský grafik Nándor Németh (1910-1978). Grafické práce s květinovými náměty vystavoval Tibor Moskál v Budafoku. Výstava s názvem Cesty představila výtvarníky ze Szegedu. Grafik István Isesu Molnár zahájil svoji výstavu v Miskolci. Arménský grafik Hayk Gregoryan vystavoval poprvé v Maďarsku.

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č.2/2010

Je přiložena přihláška na sjezd DEG 15. – 17. dubna 2011 v Herdecke. Velká část časopisu je věnována postřehům a fotografiím z letošního sjezdu DEG v Erkneru. Je připomenuta německá grafička Elfriede Weidenhausová (* 1931 Berlin). Rakouský malíř a grafik Georg Königstein (* 1937 ve Vídni) vydává bibliofilské tisky a vytvořil rovněž několik exlibris. Německý grafik a ilustrátor Hans-Joachim Behrendt vytvořil deset dřevorytových exlibris. Několik současných grafiků vytvořilo exlibris související s knihou Candide, čili Optimismus od francouzského filozofa Voltaira. Článkem K. Žižkovského je představen grafik Tomáš Hřivnáč. V Městské galerii v Rosenheimu vyšla (2007) biografie malíře, grafika a tvůrce exlibris Rudolfa Sieka (1877-1957). Zemská knihovna ve Štýrském Hradci (Graz) vydala publikaci K. F. Stocka: Steirische Exlibris gestern und heute. Od českých autorů jsou reprodukována exlibris J. Wernera, T. Hřivnáče a K. Musila.

Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 1/2010

V úvodním článku připomíná P. Rath malíře a grafika Ivo Saligera, narozeného 21. 10. 1894 v Klimkovicích ve Slezsku (německy Königsberg). I. Salinger vytvořil asi sedm exlibris v různých technikách. Zemřel v roce 1987. Další článek je věnován exlibris s juristickou tematikou; je reprodukováno rovněž exlibris od Jaro Berana. V souvislosti s loňským výročí 250 let od narození F. Schillera se v Kronachu uskutečnila výstava na téma Schiller v exlibris; bylo vystaveno 100 exlibris. Činnost ÖEG před 100 lety připomíná článek H. R. Scheffera. Valná hromada ÖEG se konala 12. 3. 2010; spolek má 160 členů. V časopisu je reprodukováno exlibris od Josefa Wernera a Petry Palcové (zdařilý portrét T. Manna).

Nordisk Exlibris Tidsskrift (Severský exlibristický časopis) **2010/1**

17. Mezinárodní soutěž v exlibris a malé grafice v Sint-Niklaas 2009 byla vypsaná na téma Kniha a/nebo sv. Mikuláš. Zúčastnilo se jí 447 umělců z 47 zemí. Stále častěji je pro tvorbu exlibris využívána počítačová grafika. Rozloučení s černou a bílou byl název publikace, kterou napsal v roce 1970 známý nizozemský sběratel Herber Blokland v souvislosti s ukončením činnosti Nederlandshe Exlibris-Kring po 33 letech. Je představen bulharský autor exlibris Robert Baramov (*23. 12. 1966 Tolbuchin) žijící ve Varně.

SELC-EXPRESS, Nr. 80/2010

Albert Anker (1831-1910), jeden z nejpoblárnějších švýcarských malířů, vytvořil pouze jedno exlibris. H. Decker se vrací ke sjezdu SELC v Luzernu, kterého se zúčastnilo pouze 30 sběratelů. S. Bresler a A. Aeberhard píší o výstavě Memento Mori v Sachselnu, kde bylo mimo jiné vystaveno 190 exlibris ze sbírky J. Burcha. Sjezdu SELC se zúčastnila švýcarská výtvarnice Maya Graber (* 1974). M. Kalt podrobně popisuje svoji účast na sjezdu DEG v Erkneru. Mezi jejími vyměněnými listy jsou reprodukována exlibris od K. Smetanové a D. Polakoviče. Nádherné dřevoryty vytvářel italský výtvarník Italo Zetti (1913-1978).

Lgh

VÝSTAVY

Galerie Evropského domu, Plzeň, nám. Republiky 12

30. 11. – 22. 12. 2010 Slovenské exlibris

Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech

7. 10. – 28. 11. 2010 5. Rokycanské bienále grafiky

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

Výborová schůze konaná dne **17. 6. 2010** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti dalších pěti členů výboru a hosta M. Bayerové. Předseda K. Urban a Ing. M. Humplík projednali v Chrudimi uspořádání sjezdu SSPE v době od 7. 10. do 9. 10. 2011 v době konání XIII. Trienále exlibris 2009-2011, jehož vernisáž se bude konat 8. 10. 2010 ve 14 hodin. Pro členy výboru zpracoval Ing. J. Langhammer seznam E-mailových adres členů SSPE. K vydání se připravují soupisy exlibris G. Alexandrova, O. Janečka, K. Beneše a D. Benešové.

Z KORESPONDENCE

Milí přátelé!

Sjezd DEG se v příštím roce uskuteční od pátku 15. do neděle 17. dubna 2011 v městě Herdecke v Porúří, 33 km jižně od Dortmundu. Uvažuji opět o společném zájezdu SSPE na tento sjezd. Rád bych proto sběratele a výtvarníky-motoristy poprosil: Sdělte mi, prosím, zda je tato lokalita ještě natolik blízká, že byste raději vyrazili vlastním autem, či byste již dali přednost společné cestě mikrobusem.

Těším se na vaše odpovědi.

Jiří Hlinovský

Z INTERNETU

Sběrateli oblíbený tvůrce exlibris Plzeňan Milan Bauer (nar. 11. 8. 1960) má vlastní webové stránky <http://milan-bauer.cz/>, na kterých naleznete ukázky jeho volné grafické tvorby, exlibris, kalendářů, reklamní grafiky a obálek knih.

Postřelmovský malíř, grafik a sochař Jaroslav Minář (nar. 28. 1. 1946), člen SSPE, má vlastní webové stránky <http://www.minarj.cz/>, na kterých naleznete ukázky jeho umělecké tvorby včetně exlibris.

Podrobné informace o letošním kongresu FISAE v Istanbulu naleznete na <http://www.fisae.org/> včetně možnosti prohlédnout si stránku po stránce všechny tři katalogy, které ke sjezdu vyšly.

Lgh

KDO O NICH NĚCO VÍ?

Každý z nás má ve své sbírce desítky starších exlibris, která nejsou zaznamenána v soupisech, a tak není možno určit autora, majitele či jiné souvislosti. Reprodukujeme dvě neznámá exlibris a těšíme se na vaše odpovědi.

Redakce

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 3/2010

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: René Keller.

Administrace: Karel Urban, Na Vyhlídce 291, 252 06 Davle.

Název časopisu a logo na poslední straně: akademický malíř Miroslav Houra.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645,
111 21 Praha 1. Číslo účtu: 87951/0300.

Pro zasílání plateb ze zahraničí platí pro číslo účtu vedeného v euro:

SWIFT/BIC: CEKOCZPP, IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690.

ISSN 1211- 3840. Číslo registrace MK ČR E 11475.

Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Tisk: Miroslav Kratochvíl, Radnice č. p. 398. Náklad 550 výtisků.

Rozesílá Postservis Praha.

Webové stránky: www.natur.cuni.cz/el a www.exlibrisweb.cz/casopis.htm

Toto číslo vyšlo 30. 9. 2010. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 11. 2010.